

Югозападен университет „Неофит Рилски” - Благоевград

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р **Марияна Тонева Кузманова**,
Университет за национално и световно стопанство, гр. София
Научна специалност "Социално управление"

Член на научно жури в конкурс за заемане на академичната длъжност **ПРОФЕСОР** по професионално направление 3.7. Администрация и управление (Икономика и управление (Конкурентоспособност, конкурентен анализ и човешки ресурси)), обявен от ЮЗУ „Неофит Рилски” в "Държавен вестник" бр. 37/ 26.04.2024 г.

Относно: научната, научно-приложната и професионално-академичната дейност и продукция, представена от Райна Бойкова Димитрова - участник в конкурса

Основание: Заповед № 1185/ 25.06.2024 г. на Ректора на ЮЗУ "Неофит Рилски" - Благоевград

I. Обобщени данни за научната продукция и дейността на кандидата

Единственият участник в конкурса доц. д-р Райна Димитрова е дългогодишен утвърден преподавател и изследовател. През 1999 г. тя започва своята преподавателска дейност в ЮЗУ "Неофит Рилски" като главен асистент в катедра "Мениджмънт и маркетинг". През 2007 г. получава образователната и научна степен "доктор" по научна специалност "Икономика и управление (по отрасли)" от ВАК. През 2015 г. кандидатът заема академичната длъжност "доцент" след успешно спечелен конкурс в ЮЗУ "Неофит Рилски. През ноември 2023 г. е избрана за декан на Стопанския факултет на ЮЗУ.

Доц. д-р Райна Димитрова води лекционни курсове по "Управление на конкурентоспособността на предприятието", "Управление на човешките ресурси", "Набиране и подбор на човешки ресурси" и др. пред студенти ОКС "Бакалавър" и ОКС "Магистър" на български и на английски език. За целта

тя разработва учебни програми и осигурява учебния процес с учебници и учебни помагала.

Доц. д-р Райна Димитрова е осъществила ръководство на трима успешно защитили докторанти, един от които чуждестранен с обучение на английски език. Тя има участие в множество научни проекти: осем научно-изследователски проекти с вътрешно финансиране; един национален проект и четири международни научни и образователни проекти. От 2015 г. и досега доц. Димитрова е външен експерт – оценител на проектни предложения по Програма „Еразъм+“ към ЦРЧР.

Кандидатът е член на редколегии на български и международни списания, в т. ч. е главен редактор на сп. „Икономика и управление“ и редактор за Южна Европа на сп. *European Journal of Service Management*. Тя е член на три национални научни организации и асоциации и две международни научни организации. Доц. д-р Райна Димитрова е приложила справка за 17 рецензии в реферирани списания; 4 рецензии на монографии, студии, учебници и учебни помагала и 24 участия в научни журита като член или председател. Тя има също така реализирани мобилности в чужбина. През 2019 г., след спечелен конкурс обявен от МОН, тя е осъществила двумесечна научна специализация в Западния университет, Тимишоара, Румъния, посветена на значението, състоянието и развитието на продължаващото професионално обучение в страните от ЕС, в контекста на концепцията за учене през целия живот.

В настоящия конкурс доц. д-р Райна Димитрова участва с 27 публикации с общ обем 1004 страници, както следва: 14 самостоятелни и 13 в съавторство. Структурата на представените публикации е следната: 7 монографии (3 самостоятелни), 5 студии (3 самостоятелни), 1 учебник в съавторство, 11 статии (6 самостоятелни) и 3 научни доклада (2 самостоятелни). 10 от тях са публикувани в чужбина. Една от студиите е публикувана в научно списание, реферирано и индексирано в

световноизвестни бази данни с научна информация. Следователно научната продукция на кандидата е достатъчна като обем и структура за участие в конкурса. Цитиранията в приложената справка са 135, което е доказателство, че публикациите на доц. д-р Райна Димитрова са познати на представителите на научната общност.

II. Оценка на научните и на практическите резултати и приноси на представената за участие в конкурса творческа продукция

Участникът в конкурса за заемане на академичната длъжност "професор" е представил научна продукция, която се отличава с полезни за управленските теория и практика резултати. Приемам формулираните от кандидата научно-теоретични и практико-приложни приноси, които се съдържат в публикациите и обогатяват научните знания в посочените направления.

Основните приноси могат да бъдат систематизирани по следния начин:

1. Изследвани са теоретичните и практико-приложни аспекти на анализа и оценката на конкурентоспособността на туризма и на туристическите предприятия. Адаптиран и допълнен е подход и е разработена методическа рамка на анализа и оценката на конкурентоспособността, на конкурентния потенциал и на външните фактори за конкурентоспособност на туризма и на туристическите предприятия. [1.1., 1.2., 2.1., 2.2.]
2. Проучени са теоретични, методологически и практико-приложни въпроси, свързани с конкурентната информация и конкурентния анализ. Изследвани и доразвити са функциите на конкурентния анализ и са изведени етапите на технологичния процес за неговото осъществяване. [1.1., 1.2., 2.1., 2.2.]
3. Проведени са емпирични изследвания на конкурентоспособността

- и на конкурентния потенциал на туристически предприятия. [1.1., 1.2., 2.1., 2.2.]
4. Проведени са изследвания, свързани със състоянието и развитието на отрасъл туризъм в България. [1.1., 1.2., 2.1., 2.2.]
 5. Проучени и систематизирани са редица теоретико-методологически и практически въпроси в териториален аспект, свързани с движението на населението, работната сила и трудовия потенциал. [1.4., 5.1.]
 6. Обобщени са теоретичните и практико-приложните постановки за мястото и значението на продължаващото професионално обучение в системата на човешките ресурси. [1.3., 2.3., 2.4., 2.5., 4.2., 4.6., 4.7,]
 7. Изследвани са теоретичните и практически въпроси на икономиката, организацията на дейността и управлението на предприятието с акцент върху конкурентния потенциал на фармацевтичните предприятия и развитието на социалните предприятия в България. [1.5., 1.6., 1.7., 3.1., 3.2., 4.5., 4.11., 5.2., 5.3.]
 8. Изследвани са особеностите и тенденциите на пазара на труда и управлението на човешките ресурси в сектора на информационните технологии в България. [2.3., 4.1., 4.8., 4.9., 4.10.]
 9. Изследвани са характеристиките и процесите в областта на здравеопазването и на пазара на здравни услуги с акцент върху динамиката на разходите и качеството на здравните услуги. [4.3., 4.4.]

Посочените приноси в научната продукция на доц. д-р Райна Димитрова са достоверни и съществени, като са формулирани въз основа на проведените от кандидата изследвания и представляват негови лични

постижения, свързани с проучването на актуални проблеми в областта на управленските теория и практика.

III. Критични бележки и препоръки

Научната продукция на доц. д-р Райна Димитрова, кандидат за заемане на академичната длъжност "професор", се отличава с високо качество. Бих препоръчала на кандидата да активизира своята публикационна дейност в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация.

IV. Заключение

Материалите, с които кандидатът участва в настоящия конкурс, отговарят на изискванията на Закона за развитието на академичния състав в Р България, Правилника за неговото прилагане и на Вътрешните правила за развитие на академичния състав в ЮЗУ "Неофит Рилски" - Благоевград. Те са резултат от систематичните и задълбочени изследвания на автора в областта на значими за теорията и практиката на управлението проблеми. Ето защо препоръчвам на научното жури да гласува положително за присъждане на доц. д-р Райна Бойкова Димитрова на академичната длъжност "професор" по професионално направление 3.7. Администрация и управление (Икономика и управление (Конкурентоспособност, конкурентен анализ и човешки ресурси)), обявен от ЮЗУ „Неофит Рилски” - Благоевград.

София, 05.08.2024 г.

Член на научното жури:

/проф. д-р Марияна Кузманова/

SCIENTIFIC OPINION

by Prof. **Maryana Toneva Kuzmanova**, PhD

University of National and World Economy, Sofia

scientific specialty "Social management"

Member of a scientific jury in a competition for the academic position of PROFESSOR by professional field 3.7. Administration and management (Economics and management (Competitiveness, competitive analysis and human resources)), announced by the South-West University "Neofit Rilski", SG no. 37/ 26.04.2024

Regarding: the scientific, scientific-applied and professional-academic activity and production presented by Rayna Boykova Dimitrova - participant in the competition

Reason: Order No 1185/ 25.06.2024 of the Rector of the SWU "Neofit Rilski", Blagoevgrad

I. **Summary data on the candidate's scientific output and activity**

The only participant in the competition, Assoc. Prof. Dr. Rayna Dimitrova, is a long-established teacher and researcher. In 1999, she began her teaching activity at the SWU "Neofit Rilski" as a senior assistant in the Department of "Management and Marketing". In 2007, she got the educational and scientific degree "doctor" in the scientific specialty "Economics and management (by industry)" from the Higher Attestation Commission. In 2015, the candidate held

the academic position of "associate professor" after successfully winning a competition at SWU "Neofit Rilski". In November 2023, she was elected dean of the Faculty of Economics of the SWU.

Assoc. Prof. Dr. Rayna Dimitrova leads lecture courses on "Enterprise Competitiveness Management", "Human Resources Management", "Human Resources Recruitment and Selection", etc. of "Bachelor" and "Master" students in Bulgarian and in English. For this purpose, she develops curricula and provides the learning process with textbooks and workbooks.

Assoc. Prof. Dr. Rayna Dimitrova has supervised three successfully finished doctoral students, one of whom was a foreigner studying in English. She has participated in numerous scientific projects: eight research projects with internal funding; one national project and four international scientific and educational projects. Since 2015 and until now, Assoc. Prof. Dimitrova is an external expert - assessor of project proposals under the "Erasmus+" Program at the HRDC.

The candidate is a member of editorial boards of Bulgarian and international journals, including Editor-in-Chief of the journal "Economics and Management" and editor for Southern Europe of the European Journal of Service Management. She is a member of three national scientific organizations and associations and two international scientific organizations. Assoc. Prof. Dr. Rayna Dimitrova has attached a reference for 17 reviews in refereed journals; 4 reviews of monographs, studies, textbooks and workbooks and 24 participations in scientific juries as a member or chairman. She has also completed mobilities abroad.

In the current competition, Assoc. Prof. Dr. Rayna Dimitrova participates with 27 publications with a total volume of 1004 pages, as follows: 14 as a single author and 13 as a co-author. The structure of the presented publications is as follows: 7 monographs (3 as a single author), 5 studies (3 as a single author), 1 co-authored textbook, 11 articles (6 as a single author) and 3 scientific reports (2

as a single author). 10 of them were published abroad. One of the studies was published in a scientific journal, referenced and indexed in world-renowned databases of scientific information. Therefore, the candidate's scientific output is sufficient in terms of volume and structure for participation in the competition. There are 135 citations in the attached reference, which is proof that the publications of Assoc. Prof. Dr. Rayna Dimitrova are known to the representatives of the scientific community.

II. Evaluation of the scientific and practical results and contributions of the creative production submitted for participation in the competition

The participant in the competition for the academic position of "professor" has presented a scientific production that is distinguished by useful results for management theory and practice. I accept the scientific-theoretical and practical-applied contributions formulated by the candidate, which are contained in the publications and enrich the scientific knowledge in the indicated areas.

The main contributions can be systematized as follows:

1. The theoretical and practical-applied aspects of the analysis and evaluation of the competitiveness of tourism and tourist enterprises have been studied. An approach has been adapted and supplemented, and a methodological framework has been developed for the analysis and assessment of competitiveness, competitive potential and external factors for the competitiveness of tourism and tourism enterprises. [1.1., 1.2., 2.1., 2.2.]

2. Theoretical, methodological and practical-applied issues related to competitive information and competitive analysis are studied. The functions of the competitive analysis have been researched and further developed and the stages of the technological process for the unfinished implementation have been derived. [1.1., 1.2., 2.1., 2.2.]

3. Empirical studies of the competitiveness and the competitive potential of tourist enterprises have been conducted. [1.1., 1.2., 2.1., 2.2.]

4. Research has been conducted related to the state and development of the tourism industry in Bulgaria. [1.1., 1.2., 2.1., 2.2.]

5. A number of theoretical-methodological and practical questions in the territorial aspect related to the movement of the population, the labor force and the labor potential have been studied and systematized. [1.4., 5.1.]

6. The theoretical and practical-applied statements about the place and importance of continuing professional training in the human resources system are summarized. [1.3., 2.3., 2.4., 2.5., 4.2., 4.6., 4.7,]

7. The theoretical and practical questions of the economy, the organization of the activity and the management of the enterprise were studied, with an emphasis on the competitive potential of pharmaceutical enterprises and the development of social enterprises in Bulgaria. [1.5., 1.6., 1.7., 3.1., 3.2., 4.5., 4.11., 5.2., 5.3.]

8. The peculiarities and trends of the labor market and the management of human resources in the information technology sector in Bulgaria have been studied. [2.3., 4.1., 4.8., 4.9., 4.10.]

9. The characteristics and processes in the field of health care and the market of health services are studied, with an emphasis on the dynamics of costs and the quality of health services. [4.3., 4.4.]

The specified contributions in the scientific production of Assoc. Prof. Dr. Rayna Dimitrova are credible and substantial, as they are formulated on the basis of the research carried out by the candidate and represent his personal achievements related to the study of current problems in the field of management theory and practice.

III. Critical notes and recommendations

The scientific output of Assoc. Prof Dr. Rayna Dimitrova, a candidate for the academic position of "Professor", is of high quality. I would recommend the candidate to activate his publication activity in scientific publications, referenced and indexed in world-renowned databases with scientific information.

IV. Conclusion

The materials with which the candidate participates in this competition meet the requirements of the Law on the Development of the Academic Staff in the Republic of Bulgaria, the Regulations for its Implementation and the Internal Rules for the Development of the Academic Staff at the SWU "Neofit Rilski" - Blagoevgrad. They are the result of the author's systematic and in-depth research in the field of problems significant for the theory and practice of management.

That is why I recommend the scientific jury to vote positively for awarding Assoc. Prof. Dr. Rayna Boykova Dimitrova to the academic position of "professor" in professional field 3.7. Administration and Management (Economics and Management (Competitiveness, Competitive Analysis and Human Resources)), announced by the SWU "Neofit Rilski" - Blagoevgrad.

Sofia, 05.08.2024

Member of the scientific juri:

/Prof. Dr. Maryana Kuzmanova